

III. MATERIALE ȘI DOCUMENTE

DIN LEGĂTURILE LUI FR. MIKLOSICH CU A. I. ODOBESCU, B. P. HASDEU ȘI IOAN BOGDAN

G. MIHĂILĂ

Numele lui Fr. Miklosich, figura cea mai impunătoare a slavisticii europene din a doua jumătate a sec. al XIX-lea¹, a devenit cunoscut în România în special după publicarea lucrărilor sale consacrate limbii române și raporturilor ei cu limbile slave: *Die slavischen Elemente im Rumunischen* (Viena, 1861, extras din «Denkschriften der kais. Akademie der Wissenschaften», Bd. XII), *Die Fremdwörter in den slavischen Sprachen* (Viena, 1868, extr. din «Denkschr.», Bd. XV), *Über die Wanderungen der Rumunen in den dalmatinischen Alpen und den Karpaten*, scrisă în colaborare cu Em. Kałużniacki (Viena, 1879, extr. din «Denkschr.», Bd. XXX), *Rumunische Untersuchungen: Istro- und macedorumunische Sprachdenkmäler* (Viena, 1881—1882, extr. din «Denkschr.», Bd. XXXII, XXXIII), *Beiträge zur Lautlehre der rumunische Dialekte. Vocalismus, I—III, Consonantismus, I—III, Lautgruppen* (Viena, 1881—1883, extr. din «Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der kais. Akad. der Wissenschaften», XCVIII, 2, Heft. XCIX, C, CI, CII) și altele².

Aceste lucrări, precum și cercetările sale capitale în domeniul slavisticii, care făceau dovada unui interes statornic — în cadrul unor preocupări mai largi — față de limba română, l-au pus în legătură directă cu unii filologi și istorici din țara noastră, printre care se numără în primul rând A. I. Odobescu, B. P. Hasdeu și Ioan Bogdan, și au făcut să fie ales în 1880 membru de onoare al Academiei Române.

În cele ce urmează ne propunem să insistăm, mai întâi, pe baza unor documente inedite, asupra legăturilor directe pe care marele savant sloven le-a avut cu scriitorul Alexandru Odobescu, unul din primii filologi români care s-a ocupat de istoria vechii culturi românești.

Citind în «Revista română» articolul lui Odobescu, *Despre unele manuscrise și cărți tipărite, aflate în mănăstirea Bistrița* (vol. I, 1861, p. 703—742; 807—830; vol. II, 1862, p. 107—120), Miklosich a fost atras — cum presupusese, de altfel, Odobescu — de un important manuscris slavon sîrb din sec. al XIV-lea, și anume *Psaltirea cu tilc*, scrisă la 1346 de Ioan Bogoslovul pentru Branko Mladenović (descrișă în vol. I, p. 709—725)³. Savantul sloven îi scrie în 1870 lui Odobescu, cu rugămintea de a-i îlesni împrumutarea manuscrisului pentru a-l studia cîtva timp. Odobescu îi răspunde, sugerîndu-i să ceară oficial împrumutarea manuscrisului, și intervine personal la ministrul cultelor și instrucțiunii publice, căruia îi înaintează cererea originală a lui Miklosich.

¹ Vezi V. Jagić, *История славянской филологии*, St. Pb., 1900, p. 715.

² Vezi Ioan Bogdan, *Franz Miklosich*, «Revista nouă», II, 1889, p. 111—115; L. Șăineanu, *Istoria filologiei române*, București, 1895, p. 217—227, 245—246; I. A. Candrea, *Elemente române în limbile slave*, «Noua revistă română», I, 1900, nr. 9 p. 399—409; G. Mihăilă, *Locul lui Franz Miklosich în studierea elementelor slave din limba română*, Rsl, VI, 1962, p. 209—220.

³ Odobescu făcuse în 1860 o călătorie de studii prin județele Argeș și Vâlcea pentru a cerceta în calitate de membru al «comisiei documentale», monumentele vechi de cultură, printre care și Mănăstirea Bistrița. Vezi A. I. Odobescu, *Însemnări din călătoria făcută în 1860—61 în județele Argeș și Vâlcea cu însărcinarea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice*, Cl., XLIX, 1915, p. 1134—1140; *Impresiile din călătoria arheologică a lui Alexandru Odobescu în 1860*, ibid., LIV, 1922, p. 703—720, LV, 1923, p. 15—20; *Însemnări despre monumentele istorice din județele Argeș și Vâlcea — călătorie făcută în 1860*, ..., ibid., LXVII, 1934, p. 636—631 (publicate postum); T. Vianu, *studii introductive la A. I. Odobescu, Opere*, vol. I, ESPLA, București, 1955, p. 28—33; A. I. Odobescu, *Pagini regăsite. Studii și documente*, ediție îngrijită de Geo Șerban, EPL, București, 1965, p. 313—320.